

IV 10

LIBERTYN

BLAD

VOOR

ALLE

MENSEN

10

4e jaargang nr. 10 - 1970

redactie- en administratie-adres:

Postbus 114, Utrecht.

Postgiro: 1382777 t.n.v. „Libertijn“ te Utrecht.

Abonnementsprijs f 7,25 per jaar.

Losse nummers f 1,—.

Kopy te zenden aan Betty Gerritsen, Schilperoortstraat
63 b te Rotterdam-21 of Postbus 114 te Utrecht of
hoogst persoonlijk overhandigen aan één van de redactie-
leden.

Bij voorbaat dank.

Advertentietarief: soms voor niets, de rest op aanvraag.

redactie e.a.:

betty gerritsen

hans nootenboom

hans nieuwhand

ankie van der ben

gerrit pelkman

gerard mathôt

aad hoogendijk

(tevens lay-outman)

druk:

utrecht

j.end. van der horst.

INHOUD:

alle open kamers.
snappers.
ruid - afrika.
denkend aan holland.
yskoning.
ode aan de peelerast.
U.P.R.O. moet blijven.
wie is god?
all the lonely people.
1%. 2%. 3%.
zelfkritiek.
blauwbilgorgel. nr. 2-3.

REDAKTIONEEL EN OPEN KAMERS:

De redactie heeft zich al weer uitgebreid en wel met Ankie van der Ben uit Utrecht. Een hartelijk welkom is uiteraard op zijn plaats. Ondanks deze uitbreiding blijft ook kopy van lezers en lezeressen van Libertijn een nuttige zaak, dus aarzel niet maar stuur op naar de redactie.

In het laatste nummer van dit jaar volgt een overzicht van alle open kamers, die inmiddels in Libertijn verschenen zijn. Mocht iemand een keer bij onderstaande personen willen overnachten, schrijf dan even een kaartje of bel op. Meerdere open kamers kunnen in de volgende Libertijn worden opgenomen. PRETTIGE FEESTDAGEN en allerlei mooie onuitgesproken wensen van deze redactie van Libertijn voor iedereen, die dit leest.

OPEN KAMERS

Marijn Klaassen, Crooswijkseweg 176, Rotterdam. Tel.: 010 - 12 50 75.

Lambert Schuurmans, Hofwijckplein 76a, Den Haag.
Hans Nieuwland, Pr. Ireneplantsoen 49, Rijswijk Z.H.
Tel.: 070 - 98 81 37.

Hans Nootenboom, Lamerislaan 264, Utrecht. Tel.: 030 - 71 15 98.

Loes Ouweneel, Mariahoek 8, Utrecht. Tel. overdag: 030 - 1 56 49; 's avonds: 030 - 1 85 16.

Hennie van Egmond, Oudenoord 215, Utrecht. Tel.: 030 - 1 36 21.

Joke Stassen, Lange Smeestraat 36 bis, Utrecht.
Stans & Cor van Maanen, Kon. Christiaanstraat 14,
Deventer. Tel. 05700 - 1 20 35.

Gerrit Pelkman, Jacob van Campenplein 18, Rotterdam.
Tel. 010 - 20 88 47.

Gerard Spekenbrink, St. Janstraat 27, Breda.

2 Neem wel je slaapzak mee.
Wie heeft er nog meer een open kamer? Geef het even door aan de redactie.

SNAPPERS:

LAWAAI

Taal is,
zo groot mogelijke verstaanbaarheid, of;
mistiek,
zoals van de clerus, de medici en de juristen,
die onder het mom van;
waarachtigheid, wetenschap en recht,
gezalfde, vreemde en middeleeuwse talen spreken;
om 't volk te imponeren.

Blaise Pascal had gelijk:
„als ze werkelijk wat wisten,
hadden ze geen lawaai nodig”.

DOKTER, RECHTER EN DOMINEE

Abortus;
voor of tegen.
Wat wel zeker is;
in iedere vrouwenarts,
schuilt,
behalve 'n dokter,
ook;
één rechter en één dominee

MAN-VROUW

De vrouw zonder seks,
en de man zonder brains.

De enigen die gelukkig kunnen worden?

DE DUBBELE MORAAL

De vrouw,
ze speelt twee rollen:
die van maria maagd,
voor vrienden en bekenden;
en die van maria magdalena,
voor haar man.

DE „LEGE” KERK

De eglise wallon;
witte muren
en muziek van Bach.

Haar kinderwagen onder de preekstoel.
Met het kind tegen zich aangeplant,
zwalkte zij, in gedachten;
met haar mooie benen,
over versleten tegels.

Bang, geluk te breken,
vluchtte ik.

Leidt de kerk dan toch naar de hemel?

g.m.

Zuid- Afrika.....

Wanneer het gesprek hierop komt, dan vormen doorgaans twee aspecten van dit land het belangrijkste deel van het gesprek, en wel:

- a) De toeristische aantrekkelijkheid ervan.
- b) De daar toegepaste apartheidspolitik.

Bekijken we die toeristische aantrekkelijkheid eerst, dan moeten we beamen, dat het land een aantal mogelijkheden heeft, die ons als Nederlanders zeer zeker zullen aanspreken.

We behoeven dan feitelijk alleen maar het klimaat te noemen, maar daar komen dan nog bij gezellige steden, prachtige stranden uitgestrekte vlaktes en steppen alsook woeste bergpartijen en dit alles met een fascinerende flora en fauna.

Behalve dat, is het land ook in historisch opzicht interessant, een punt dat de Nederlanders wellicht meer zal aanspreken dan een bezoeker uit een ander land, omdat wij ons toch wel historisch verbonden kunnen noemen met dit land.

Al was het alleen al door het feit dat de kiem voor de thans daar aanwezige samenleving door de Hollanders is gelegd, zoals ons allen nog wel bekend zal zijn uit de geschiedenisboekjes.

(1652 — Jan van Riebeeck sticht nederzetting aan de Kaap ter bevoorradings van de Oost-Indië-vaarders).

Dan de typisch Hollands/Kaapse bouwstijl van vele oude gebouwen, kerken en boerderijen, die door hun overeenkomst met de oud-Hollandse bouwstijl er toe bijdragen dat we ons ver van huis toch min of meer thuis voelen.

Als we de mooie en toeristisch aantrekkelijke punten de revue laten passeren, moeten we bij de uitroep dat het een prachtig land is een ding echter niet uit het oog verliezen, en dat zijn de afstanden! Het Kaapland is lieflijk, en Kaapstad, de moederstad, zoals die genoemd wordt is zeker de moeite waard, maar evenzo is het bekende Krugerpark. De afstand tussen beide punten bedraagt echter meer dan 2000 km. We zien daarmee dat we door de uitroep, dat het een mooi-land is, een wat scheef vergelijkingsbeeld kunnen krijgen. Want al is het dan één natie, qua oppervlakte is het behalve met Rusland, met geen andere natie in Europa te vergelijken.

Om het vergelijkingsmateriaal wat sprekender te maken, hier enkele cijfers: Opp. Nederland 33.000 km²/opp. Z. Afrika: 1.224.000 km². Of nog anders gezegd, even groot als: De Benelux plus Duitsland (o/W), Denemarken, Frankrijk, Zwitserland, Oostenrijk en Portugal.

Hiermee wil ik niet de natuurpracht die Z. Afrika heeft bestrijden, maar alleen maar aantonen dat het erg betrekkelijk is te beweren, dat het land veel meer mogelijkheden biedt dan dat bij ons het geval is, want als wij bereid zouden zijn even grote afstanden af te leggen als de Z. Afrikaner doet, dan kunnen we in de landen die ik zojuist opnoemde echt wel ons hart ophalen aan een wisselende natuurpracht en een uitgebreide cultuur.

Maar mocht iemand vage plannen hebben om naar Z. Afrika op vakantie te gaan, laat hij zich dan vooral niet laten afschrikken door mijn verhalen over grote afstanden, want de wegen en eveneens de hotels zijn er goed. U kunt dus rustig een trektocht door Z.

Afrika gaan maken en daarbij zelfs Uw kampeeruitrusting thuis laten, want de hotels zijn niet alleen goed, maar ook heel redelijk in prijs.

4 Als ik U zeg, dat we begin 1970 in een modern eerste

klas hotel, ca. 3 minuten lopen van de boulevard in Durban, voor een airconditioning e.d. kamer met toilet en bad, en met inbegrip van alle maaltijden, per dag f 25,— moesten betalen, dan behoeft ik over prijzen van hotels meen ik niets meer te zeggen.

Gaat U nu echter vragen hoe het mogelijk is dat men daar met zulke redelijke prijzen kan werken, dan wordt het anders.

Een en ander is n.l. te verwezenlijken door gebruik te maken van goedkope arbeidskrachten, en deze zijn weer in ruime mate voorhanden door het systeem dat men — de apartheid — noemt.

En daarmee zijn we dan tot het onderwerp apartheid gekomen.

Een hoogstmerkwaardige structuur, die er in z'n geheel op neer zou moeten komen dat men twee zich onafhankelijk van elkaar ontwikkelende bevolkingsgroepen heeft.

In de praktijk is er echter sprake van een superieure en inferieure groep, met alle gevolgen van dien . . . Sociale wantoestanden die, zelfs bij een vluchtig bezoek, al moeten opvallen, en waarvan de bekende bordjes — alleen voor Europeanen — slechts een klein uiterlijk bewijs zijn.

Het geeft te denken als we op een koude regenachtige dag in de buurt van Kaapstad rijden langs prachtige villa's en dan in het welvarendste land van het Afrikaanse continent langs de weg negerkinderen zien lopen op blote voeten en in een kleding, waarvoor de benaming voddens feitelijk nog te mooi is.

Het geeft ook te denken als we even buiten Umtata, de hoofdstad van Transkei, bij een picknickplaats stoppen om de juist gekochte melk, kaas en crackers te nuttigen, en ons dan al spoedig omringd vinden door wat negerkinderen, die toekijken en wachten tot we een lege melkdoos in de vuilnisbak gooien, deze eruit halen, open scheuren om er de laatste melkdruppeltjes uit te likken. Als je dat ziet zakt je vakantie-idee snel, en voel je je eerder een verdorven kapitalist.

Wat de Heer Smith Mac-William in Libertijn no. 6 zegt: „De meerderheid der blanke bevolking is het niet eens met de rassen-politiek van de huidige regering” vind ik persoonlijk een eufemisme.

Hij zal als Z. Afrikaner ongetwijfeld meer weten van het land dan ik, maar moet toch wel over een grote dosis optimisme beschikken om tot zo'n uitspraak te kunnen komen.

Want wat misschien ruim twintig jaar geleden begonnen is als een politiek van een regering is thans, voor zover ik het kan beoordelen, voor een belangrijk deel een mentaliteit van de bevolking geworden.

Ik heb me er destijds ook wat over verwonderd toen ik las dat enkele Nederlandse hoogleraren naar Z. Afrika gingen om daar te worden ingelicht over de problemen, die deze materie met zich mee brengt. Maar je behoeft echt geen hoogleraar te zijn om een objectief beeld te kunnen krijgen, en dan kan je je ook beter niet door de daarvoor bestemde instanties laten voorlichten, maar gewoon contact zoeken met de bevolking en ondertussen ogen en oren de kost geven, om dan al gauw tot de ontdekking te komen dat het probleem thans meer ligt in de mentaliteit, want die komt meer en meer overeen met het in deze zaak gevoerde beleid der regering.

Als we in Durban op een grote machinefabriek komen, en vragen hoeveel man er werkzaam zijn, krijgen we te horen dat er in het bedrijf 700 man werken, wat ik

vrij weinig vind voor zo'n fors bedrijf, als ik dat dan ook zeg krijg ik te horen: „Nou ja er zijn hier ook nog een 2000 kleurlingen, precies weet ik het niet, want dat wisselt nogal”. Wat dan gezegd wordt op een manier van, och die hebben we ook nog, maar die horen feitelijk meer bij de inventaris. Nog steeds in Durban moeten uit een stoomketel van een schip een paar lekke pijpen gebrand worden, de warme stukken worden er uitgehaald door een paar negerjongens, die de leeftijd van 8 jaar niet te boven gaan! Dezelfde jongens, op een oude vieze lap om hun lendenen na, naakt, assisteren bij het schoonmaken van olietanks. Een schoolvoorbeeld van zware kinderarbeid. Op de vraag aan de blanke voorman hoe dat kan deze kinderarbeid, antwoordt hij dat ze dat niet behoeven te doen, maar het zelf willen. Als we antwoorden dat het verschil met andere landen is, dat ook al zouden ze daar zulk wek willen, het niet eens is toegestaan, krijgen we geen antwoord, doch slechts een blik, waaruit blijkt, dat de man vindt, dat wij er toch wel heel dwaze ideeën op na houden.

Als we in het postkantoor van Ixopo komen, een plaatsje, niet veel meer dan een gehucht, dan zien we dat de loketten verdeeld zijn en van elkaar gescheiden door een groot schot in een blank en een niet blank gedeelte. Maar ja, stel je je ook de verschrikking eens voor, dat je in het postkantoor door een kleurling aangeraakt zou worden.

In een andere plaats staan de damestoiletten aan het strand voor blank en niet blank vlak bij elkaar, met als enige verschil, van buiten dan, dat bij de ingang van de een staat: „Voor blanke DAMES” en bij de ingang van de andere: „Voor niet blanke VROUWEN”. Kennelijk kunnen dat dus geen dames zijn.

De argumenten die je hoort om de apartheid goed te praten zijn ook erg fraai, zoals: „Die kaffers zijn ook wel zo stom hè, we zijn nu al 300 jaar bezig om ze wat bij te brengen, maar nog kennen ze niets”.

Dus je ziet dat het onbegonnen werk is. Of een man, die praat op een manier van het kan wel allemaal waar zijn wat je zegt, maar ik heb toch gelijk, die vertelt dat hij twintig kaffers onder zich had en al wel honderd keer gezegd had dat het zus of zo moest, en dat ze het toch nog herhaaldelijk fout bleven doen.

Dat werksfeer een belangrijke factor kan zijn in de arbeidszin en prestatie, leek de man een niet ter zake doend argument.

Nu moet ik eerlijkheidshalve toegeven dat het werken met de Z. Afrikaanse neger vaak ook niet zo soepel verloopt, maar zo dat al niet te wijten is aan de zo juist genoemde werksfeer, is het wellicht een manier waarop die mensen trachten te protesteren tegen de uitzichtloze situatie waarin ze zich bevinden, of de matige scholing die het gros heeft gehad, ondanks de zo geweldige propaganda hierover van de Z. Afrikaanse regering. Terwijl het verder nog schering en inslag is, dat wanneer hun opleiding wel goed is geweest, ze werk krijgen, dat veel minder is dan bij een dergelijke opleiding zou passen. De betaling, die ze krijgen voor welke baan dan ook is of discriminerend, zoals bij de kleurlingen-artsen het geval is, die minder dan de helft verdienen van wat hun blanke collega's krijgen, of schandalig laag zoals voor het ongeschoold personeel, dat met 20 gulden in de week al heel blij moet zijn.

Dat men ondanks dat, zegt, dat de neger in Z. Afrika zo goed verdient, komt omdat men die verdienste vergelijkt met die van andere Afrikaanse landen, inplaats van met de lonen van de blanken in het welvarende Z. Afrika.

Dat dergelijke toestanden mogelijk zijn in een land waar het Christendom welig tiert, is me een raadsel, want behalve een paar zwakke protesten van R.K.-zijde wordt er niet veel gehoord.

Maar veel protesten zijn er ook eigenlijk niet nodig, want men ziet de wantoestanden gewoon niet, men leeft er met een superieur gevoel langs heen, en het moet al heel erg zijn wil men een misstand onderkennen, laat staan erkennen. Men koestert zich als blanke in het o zo heerlijke gevoel van eigenwaarde en superieuriteit. En zo U iets dergelijks in twijfel mocht trekken dan weet men U te overweldigen met argumenten en voorbeelden hoe slecht of dom de anderen wel zijn. Men vraagt hoe ge het als ouder zijnde zoudt vinden als Uw zoon of dochter met een kleurling zou willen trouwen. Als ge dan als argument geeft dat het een toch alles behalve menswaardige toestand is, verwijt men U gebrek aan logica en vraagt wat U dan als oplossing van het probleem zou willen.

Wel, als de apartheid een middel was om b.v. over een tijd van tien jaar, door langzaam in gestrengheid doen afnemen, en vervolgens doen opheffen van de regels tot een goede integratie te komen zou ik het nog wel kunnen aanvaarden, maar helaas het omgekeerde is eerder het geval.

'n Heel simpel voorbeeld hiervan zijn b.v. de taxi's in Kaapstad die vijf jaar geleden nog voor iedereen waren, blank of niet-blank, maar waar nu op het dak een klein lichtbakje is gemonteerd — alleen voor blanken —. Maar veroordeel na dit alles de Z. Afrikaner niet te vlug, want we hebben Nederlanders gesproken die naar dit land geëmigreerd waren en het volste begrip voor de apartheid konden opbrengen, en vonden dat men in Nederland helemaal verkeerde voorlichting kreeg, of het gekleurde deel der bevolking hartgrondig voor tuig uitmaakten.

Of wat ik nog bouter van een Nederlander hoorde, dat als je het goed bekeek het toch feitelijk geen mensen zijn. En een ander in volle ernst, alsof een nieuwe filosofie de wereld aanschouwde.

Nee, aanpassingsmoeilijkheden hebben de meeste Nederlanders wat dat aangaat beslist niet.

En nogmaals, al klopt het niet helemaal met wat de heer Smith Mac-William zegt, mijn ervaring is dat de Z. Afrikaners en de geëmigreerde Nederlanders, die tegen het systeem zijn een minderheid vormen.

Wel bestaat er nog een wat halfbakken groep, die redeneert, de wetten van dit land zijn nu eenmaal zo, dus daar hou je je dan aan.

Ook een manier natuurlijk.

Mensen die actief tegen zijn, vormen geen probleem, want die kunnen zonder opgave van reden gearresteerd worden, zij die met hun innerlijk hierover niet helemaal in het reine kunnen komen worden wel geholpen, voor hen is er zoiets als de volksbeïnvloeding, via alle publiciteitsmedia.

Zoals we begin van dit jaar meemaakten toen we naar een thans in Z. Afrika erg populair zijnde film genaamd „Katerina” gingen.

'n Produktie die qua opname en geluidstechniek werkelijk van hoge kwaliteit is. Het moraal van het verhaal was echter dat het toch wel erg goed was als de rassen gescheiden bleven, niet alleen blank zwart, maar ook

HET AVONTUUR

blank kleurling, (in dit geval halfbloed), één en ander werd dan in een wat zoetig verhaal gebracht. Terwijl de hele film mij nog afwijzender tegenover het systeem deed staan zal vermoedelijk wel een groot aantal twijfelers er het goede van hebben leren inzien.

Die kunnen dus thans beginnen met het superieure gevoel verder te gaan ontwikkelen.

Iets wat misschien wel snel zal gaan als ze beseffen dat ze deel uitmaken van de 10% van de bevolking, die de andere 90% ver onder zich heeft staan.

Of ze zich nog zo gelukkig voelen als ze die 90% niet onder, maar tegenover zich vinden, dat betwijfel ik.

De 90% min of meer dom en verdeeld houden zal een dergelijke uitbarsting wel kunnen uitstellen, afstellen dat betwijfel ik, maar of ik dat juist zie, dat zal de geschiedenis moeten uitmaken . . .

Hans Rudy Bos

ik liep op heet zand en ik zag geen hand meer voor mijn ogen, die het aflegden voor het felle woestijnlicht, en als een pijl mijn ogen pijnigden en het traan verdroogde. mijn keel was het slikken reeds afgeleerd. en mijn maag verteerde de hete woestijnlucht naarmate ik meer honger kreeg die niet kon worden gestild.

en ik was triest het leven te verlaten hoewel ik niet opzag tegen de dood maar ik was slechts triest doordat ik nu alles verliezen ging en niets zou herkrijgen.

maar het was zo . . . ik moest boeten voor de stomme daad, om alleen de woestijn te trotseren.

ik dacht: dit wordt een van mijn mooie avonturen . . .

en het wás zo . . . een avontuur al nooit tevoren. maar . . . helaas „het laatste“.

a.h.

denkend • aan • holland

1936:

Denkend aan holland
zie ik brede rivieren
traag door oneindig
laagland gaan.
Rijen ondenkbaar
ijle populieren
als hoge pluimen
aan den einder staan;
en in de geweldige
ruimte verzonken
de boerderijen
verspreid door het land
boomgroepen, dorpen,
geknotte torrens
in een groots verband
de lucht hangt er laag
en de zon wordt er langzaam
in grijze veelkleurige
dampen gesmoord,
en in alle gewesten
wordt de stem van het water
met zijn eeuwige rampen
gevreesd en gehoord.

8

H. Marsman.

1971:

Denkend aan holland
zie ik open riolen
traag door oneindig
laagland gaan.
Rijen ondenkbaar
ijle fabrieksschoorstenen
met hoge pluimen
aan den einder staan.
en in de geweldige
ruimte verzonken
de torenflats
verspreid door het land.
Pijpleidingen, raffinaderijen,
rijkswegen en auto's
in een groots verband.
de lucht hangt er laag
en de zon wordt er langzaam
in grijze veelkleurige
zwaveldampen vermoord.
en in alle gewesten
wordt de stem van de vervuiling
met zijn onvermijdelijke rampen
gevreesd en gehoord.

Hans.

9

ijskoning:

ik loop door een winterse grot, en m'n tenen tintelen.
zo nu en dan loopt een ijspelen tegen me aan en stoot
ik zodoende m'n hoofd.
de grot slokt me steeds meer op, zodat ik bij god niet
meer weet waar ik tenslotte uit zal komen.
er sijpelt in een zijgrot een half beijsd beekje rustig
en tintelend.
om me heen spelen talloze tokkel en pingelinstrumentjes, en
en ik voel me heen en weer slingeren van ijspelen tot ijs-
pegel.
mijn snor is reeds van ijs geworden, en ik ben de beijsde

ijskoning van mijn ijsrijk.
mijn rijk aksepteerd mij als hun vorst, want de beijsde wanden
buigen voor me als waren zij m'n onderdanen.
het lopen wordt moeilijk; daarom ga ik mijn troon maar eens
opzoeken.
mijn troon is van ijs, met ingelegde waterparels, voorzien
van rug en zitkussens van ijzel.
na veel gesteun heb ik me dan eindelijk behaaglijk hiertussen
genesteld.
ik voel me steeds meer vertrouwd in mijn rijk, en ik konkludeer-
de zojuist dat ik niet onder hoeft te doen voor een kameleon.
ik zie dat mijn lichaam steeds moeilijker te onderscheiden is
van de ijsvlakten, en zelfs langzaam overgaat in ijs.
voor mijn ogen zie ik de ijsengelen zweven en ze ijsjubelen.
ik jubel mee . . . en probeer nog een liedje voor ze te zingen,
dat (zo u al veronderstelde) niet zo best meer zal gaan.
maar ik doe het . . .
„ooohhh engelen . . . engelen . . .
wat zingen jullie schoon . . .
jullie gouden stemmen en . . .
blinkend haar . . . ijs . . .
ik jubel . . . ijs . . . met jullie . . .
ijs . . . mee . . . ijs . . . ijs . . .”

a.h.

ode

AAN DE PEDERAST *

(Muss lieblich gesungen werden)

Entehrer sah eind Knablein stehen,
Knablein auf der Heiden.
War so jung und morgenschön,
Lief er schnell es nach zu sehen
Sah's mit vielen Freuden.
Knablein, Knablein, Knablein, bloß,
Knablein auf der Heiden.

Entehrer sprach: Ich breche dich,
Knablein auf der Heiden.
Entehrer sprach: Ich steche dich,
Daz du ewig denkst an mich.
Wenn du es auch nicht willst leiden.
Knablein, Knablein, Knablein bloß,
Knablein auf der Heiden.

Und der wilde Schänder brach Knablein auf der Heiden.
Knabe wehrte sich mit krach,
doch das kleine Pimblein brach.
musst es eben leiden.
Knablein, Knablein, Knablein tot
Knablein auf der Heiden.

* Pederast = Knapenschender oftewel Entehrer, Schänder.

Hans Nieuwland, naar een gericht van Goëthe.

VPRO MOET BLIJVEN!!!

Er zijn in Nederland twee zgn. C-omroepen, nl. de VPRO en de Tros. Nu doet zich het m.i. akelige geval voor, dat de fijnste en levendigste van deze twee (de VPRO) een „D-omroep“ dreigt te gaan worden, terwijl het „trosje“ in al z'n oppervlakkigheid grote kans heeft binnenkort tot B-omroep te promoveren.

Voor de goede orde: het ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk (CRM) onderscheidt de Nederlandse omroepverenigingen als volgt:

- A: meer dan 400.000 leden (AVRO, VARA, KRO en NCRV)
B: tussen 250.000 en 400.000 leden (dus binnenkort de Tros)
C: tussen 100.000 en 250.000 leden (nu nog VPRO en TROS)
D: (een door mijzelf toegevoegde onderscheiding, dus beter: „D''): MINDER DAN 100.000 LEDEN (E.O., die een jaar lang zendvergunning kreeg en in die tijd boven de „100.000-grens“ moet komen om deze vergunning te kunnen houden; VPRO, die volgend jaar november (71) weer meer dan 100.000 „leden“ moet hebben, wil ze haar zendtijd niet kwijtraken).

Hierbij is van groot belang, dat CRM (dus niet de omroepen zelf) alléén onder „LEDEN“ verstaat, zij die:

- 1) kijk- of luistergeld betalen en
- 2) contributie aan „hun“ omroep of abonnementsgeld voor de betreffende omroepgids voldoen en
- 3) alleenstaand of „gezinshoofd“ zijn.

LET OP! zo kan het gebeuren, dat bv. de VPRO volgens haar eigen administratie de eerste week van november 1970 ruim 126.000 leden had, terwijl een zgn. „doorlichting“ door ambtenaren van CRM in die tijd het „werkelijke“ VPRO-ledenbestand „reduceerde“ tot ongeveer 92.500! ! Dit verschil wordt dus veroorzaakt doordat zij, die wel braaf hun contributie of abonnement aan een omroep betalen, maar (nog) geen kijk- of luistergeld gireren of als familielid inwonen bij een gezinshoofd dat reeds lid is van dezelfde omroepvereniging, voor de betr. omroep wel als volwaardig lid meetellen, maar voor CRM niet (bah, Marga, foei toch!). Wel is echter weer mogelijk, dat een „gezinshoofd“ lid is van meer dan één omroepvereniging, of dat hij bv. aangesloten is bij de NCRV, maar pakweg een der vele dochters sympathiseert met de VPRO en deze kritisch-verkennende zendgemachtigde steunt met 'n lidmaatschap voor het luttele bedrag van f 5,— per jaar: mits de vader (of man of opa) maar aan z'n Omroepbijdrage heeft voldaan, tellen alle mogelijke lidmaatschappen van het hele gezin (indien betaald op naam van het „hoofd“) ook voor CRM mee (Marga is lief, mmm . . . oh, da-ag Maarten, stap maar Vrolijk op je Klompén over onze Omroepwet voort! Hooo, BOEMM, art. 12 was ondermijnd, weer een berisping voor de Grootste Krant van Nederland).

Ter zake: Het is heus niet zo'n ramp, als de Tros B-omroep wordt: vrijheid, blijheid zullen we maar zeggen. Maar zonder al tezeer te overdrijven kun je stellen, dat het wel een kleine ramp zou zijn voor nog meer mensen dan alleen in Nederland, als de VPRO zou degraderen tot „D“-omroep. Heeft men bv. wel eens het aantal uren geteld, dat door deze zendgemachtigde wordt besteed aan het allesoverheersende wereldvraagstuk, de problematiek der ontwikkelingslanden? Of, ook niet onbelangrijk, aan onderwijs, woningnood, milieu-vervuiling en seksualiteit? Of, weer anders, aan „het Midden-Oosten“,

de kwestie Indo-China („Vietnam“), de O-W-verhouding(en), en racisme in Afrika en de V.S.? ? ?

Nee, geteld heb ik 't ook niet, maar wie enigszins geïnteresseerd is in al deze problemen kan bij de VPRO voor een belangrijke portie informatie en becommentariëring terecht:

TV: VPRO-donderdag; radio: o.m. VPRO-vrijdag; pers: Vrije Geluiden.

Inderdaad, erg „objectief“ is de VPRO bepaald niet, en dat wil ze ook beslist niet zijn. Niet althans in de zin van: „neutraal“ of „algemeen“ of (soms) „zuiver en alleen informatief“, allemaal termen die mij meestal eerder wijzen op een zeker gebrek aan interesse of bewogenheid dan op een serieuze poging tot niet-beïnvloeding van kijker, luisteraar of lezer. Overigens hoeft men het ook helemaal niet in alle opzichten met „de VPRO“ (= de ledenraad? een commentator aan interesse of bewogenheid? de redactie van V.G.? of wellicht een VPRO-t.v.-presenter? ? ?) eens te zijn, om toch enthousiast lid te kunnen worden en blijven van deze open en zo democratisch mogelijk opgezette en functionerende omroepvereniging.

KORTOM: „heel de wereld“ heeft de VPRO brood- en broodnodig! ! !

Zeker humanistische (jonge) mensen, al dan niet progressief, zouden zich moreel verplicht moeten voelen om NU (lees: binnen een uur) lid, c.q. lid/abonné te gaan worden (èn liefst ook nog kijk- of luistergeld te betalen, etc.): evt. briefkaarten naar:

V P R O
Postbus 11
HILVERSUM

of bel op: 02150 - 4 47 52

of betaal maar meteen: f 5,— per jaar op giro 44 46 00, VPRO (voor LEDEN)

of op giro 25 96 00 van adm. Vrije Geluiden: (voor lid/ABONNEES)

f 18,— per jaar voor studenten,
voor normale mensen: f 26,40 per jaar,
f 13,80 per half jaar,
f 6,90 per kwartaal,
bij automat. afschr.: f 25,20 per jaar.

LEX HEGT

REDT DE V P R O VAN DE TELEGRAFISCHE
ONDERGANG! ! !

HET ONTSLAG

„jansen“, zei de directeur, „je bent ontslagen“.

„wat afschuwelijk“, zei jansen.

„maar“, zei de grote man, „als je gestudeerd hebt, mag je weer terugkomen“.

zei jansen: „maar meneer, ik kan niet studeren“.

„waarom niet“, zei de directeur.

zei jansen: „m'n I.Q. is te laag meneer“.

„goed“, zei de directeur, „dus toch! ! !“

a.h.

WIE IS GOD?

Ik weet niet of je er voor opgebleven bent: voor het spel „Zoon des mensen” van Daniël Porter, dat de ikor nu voor de tweede maal heeft uitgezonden. Beide keren werd het laat op de avond uitgezonden en nu weet ik niet of je zo iemand bent die alleen maar laat tv. kijkt als er een voetbal-wedstrijd wordt uitgezonden. Of misschien ben je te humanisties om naar de ikor te kijken en zeker niet naar dat geouwehoer over Jezus. (Dat stinkt te veel naar de kerk). Als je dat denkt dan ben je wel een beetje een burgerlijke humanist, maar dat geeft niet hoor er zijn ook burgerlijke christenen. Die hebben niet gekeken omdat Daniël Porter een atëist is. Ik (als humanist) wil iets over Jezus van Nazaret schrijven, je moet nu zelf maar bepalen of je het wilt lezen of niet:

Waarom heeft mij „Zoon des mensen” zo ontzettend aangesproken?

Misschien de tweede keer nog meer dan de eerste. Het was gewoon machtig, weet je. Het werd ook zo ontzettend menselijk gespeeld, ontzettend simpel en eenvoudig. Je kunt de dingen moeilijk zeggen, dan ben je een geweldig intelligente vent. Maar of je altijd begrepen wordt? Weinig mensen hebben de gave grootse dingen eenvoudig

te zeggen. Van die mensen gaat een geweldige kracht uit. Jezus moet ook zo'n figuur geweest zijn. Stel je voor:

De een of andere idioot die in een mooi omo wit kleed een beetje staat te ouwehoeren. Bij voorbaat vind je zo'n iemand al gek, je luistert niet eens naar hem, maar misschien is het nog niet eens zo gek wat hij te vertellen heeft. Als die zelfde man nu maar dan een wat meer menselijke man, de zelfde woorden zegt, maar dan wat eenvoudiger, simpeler, dan luister je misschien wel en word je getroffen door de woorden die hij zegt.

In de Zoon des mensen van Porter praatte Jezus niet op zalvende toon, nee hij schreeuwde zijn gedachten uit. Hij was fel, soms fanatiek, maar je kon zien dat hij meende wat hij zei. Hij zei de dingen simpel, je kon zien dat hij een gewone man was. Hij was maatschappij krities, hij schold op het establisment. Hij liet de mensen zien hoe de hoge priesters en schriftgeleerden heulden met de gehate vijand en het volk kunstmatig dom hield, om zo hun mooie posities en baantjes te kunnen behouden. Hij liet het gewone volk beseffen dat ze mensen waren. Hij zei ze zich niet te laten intimideren door hun leiders maar op te komen voor rechtvaardigheid. Nu zouden we hem een kommunist noemen, een kabouter of een anarchist.

Toch praatte Jezus veel over God. Hij noemde zich zelf de messias (heilbrenger, verlosser). Hij voelde God in zich, zei hij. Ook zei hij: Ik ben de waarheid of ik ben de zoon van God. Dus toch geen kommunist, kabouter, anarchist maar een God? Het is ontzettend moeilijk dit te verklaren. Wie is God, wat is een God eigenlijk?

Is hij een man met een baard, die het kan laten donderen als hij wil? De grote baas, big brother, absoluut heerser? Dat is wel erg ouderwets gedacht?

Is God misschien een abstrakt begrip, een geest, schepster van hemel en aarde. Hij die alles goed doet. Hij met zijn onpeilbaar verstand, die wij nooit kunnen doorgronden, voor wie wij nederig moeten zijn, voor wie wij moeten bidden.

Heel veel mensen geloven dat.

Of is hij niet een man met een baard of een abstrakte geest, maar een toestand . . . ? ? ? Ik kan geen ander woord vinden dan „toestand”. Is het misschien zo dat Jezus dacht dat als je naar hem luisterde, hem probeerde te begrijpen, te volgen, te handelen zoals hij zei, dat je

dan in een toestand kon komen, waarin al het aardse ongemak, waarin al de aardse rottigheden verdwenen. Geen geweld, geen oorlog, geen diskriminatie. Je geest had zich als het ware losgemaakt van de aardse materie. Materiële zaken worden onbelangrijk.

Hij zei tegen vissers: „Gooi je netten maar weg, vis vangen is onbelangrijk in vergelijking tot de mensen-geesten die je kunt vangen. Als je ze gevangen hebt vertel ze dan de waarheid”.

Nu vraag ik me af: Is stoffelijk bezit zo belangrijk. Bezitten wij niet iets waarmee we iets veel hogers dan wat dan ook kunnen bereiken. Ik bedoel die toestand? Door in die toestand te komen kunnen we ontzettend gelukkig zijn. Als je die toestand „God” wilt noemen, dan kun je zelf God zijn.

Volgens mij kun je dit op vele manieren bereiken. Je

kunt het o.a. bereiken Jezus te volgen en te doen wat hij zegt. Je kunt het misschien ook bereiken door Marx te volgen of Sartre, Mao of Van Riel. Misschien kun je ook gewoon jezelf, en dan bedoel ik: je eigen gedachten volgen. Dat is totaal onbelangrijk.

Het is ook onbelangrijk op wat voor manier je het wilt bereiken. Gaat het beter in de kerk, ga dan naar de kerk. Gaat het beter als je bidt, bidt dan. Misschien moet je er voor mediteren, of bier drinken. Het is niet van belang. Jezus van Nazaret dacht gewoon dat je het bereikte als je leefde en dacht zoals hij. Opeens merkt hij iets dat ontzettend moeilijk te beschrijven is. Hij voelt iets in zich. Hij komt tot de toestand. Hij denkt: God is in mij. Nee, ik ben God, of de zoon van God. Het lukt hem niet vaak om in de toestand te komen. Hij vraagt zich ook iedere keer af: Ben ik het, ben ik het. Hij gaat de woestijn in om alleen te zijn om na te kunnen denken. Als hij honger heeft dankt hij: Als ik God ben, dan kan ik van deze stenen brood maken. De verzoeking in de woestijn. De twijfel aan het bestaan van de toestand. Ben ik het? Toch, hoewel hij twijfelt, wil hij zijn bedachten bekend maken. Hij wil ze wel uitschreeuwen. Er is iets dat vrede mogelijk kan maken. En dat kan overal zijn, op iedere plaats, voor ieder mens. Je moet het alleen niet vereenzelvigen met materie. Er kan zoveel materiële ellende om je heen zijn, maar zodra je in de toestand bent is het volslagen onbelangrijk. Misschien heeft die Jezus dit wel bedoeld.

Hans Nieuwland.

LL THE LONELY PEOPLE . . .

Het was druk in de restauratie. Zij dronk haar limonade staande op, want ze wilde niet aan een tafeltje gaan zitten, waaraan al mensen zaten.

Hij had een interessant Libertijn-artikel zitten lezen. Daardoor was hij de tijd vergeten. Zijn trein kon elk ogenblik vertrekken. Hij haastte zich naar de uitgang, keek niet uit en liep haar het glas uit de hand. Een grote plens over haar mantel.

— Mijn jas! ! !

— O, wat erg. Het spijt me verschrikkelijk!

Hij probeerde met zijn zakdoek de limonade weg te vegen, wat natuurlijk niet lukte.

— Wat erg van die mooie jas. U zult hem wel moeten laten stomen. Het was echt een ongelukje.

— Nou ja, hij is al niet zo nieuw meer, hoor.

— Nee, het was mijn schuld. Laat U hem maar stomen, en laat de rekening maar naar mijn adres sturen.

Hij schreef zijn adres op een blaadje van zijn agenda en gaf dat aan haar.

Buiten was een trein in beweging gekomen.

— O jee, daar gaat mijn trein. Dat kost me twintig minuten.

— Het spijt me.

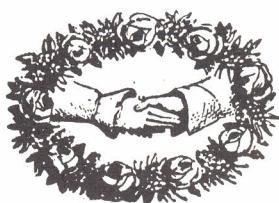
Een incident had hen bij elkaar gebracht. Zij hadden er beleefdheden over uitgewisseld. Nu spraken zij niet meer. Maar ze liepen ook niet van elkaar vandaan.

Vijf minuten later ging haar trein. En zij zei:

„Dag meneer”. En hij bood nog eens zijn verontschuldigingen aan. Toen gingen ze allebei een andere kant op.

Veertien dagen later ontving hij een nota van Palthe: Chemisch reinigen van 1 damesmantel (luxe behandeling) . . . f 5,75.

Gerrit

1%, 2%, 3%, . . .

. . . OVER ONTWIKKELINGSSAMENWERKING II

Het betoog van Betty en Leo, doet mij erg Veblenistisch aan. Niet de ontwikkeling van de jonge landen, maar het diepe wantrouwen t.o.v. de kapitalistische en mateloze bewondering voor de kommunistische wereld, is het centrale punt in jullie beschouwing. Dit zijn zelfprojecties uit de westerse (kapitalistische én kommunistische) wereld, die nagenoeg geen enkel verband hebben met de bestaande situatie.

16

Jullie vergeten, dat de keuze kommunisme of kapitalisme er een is op basis van een industriële maatschappij, die . . . in de ontwikkelingslanden niet bestaat, derhalve . . . deze keuze in de onderontwikkelde landen, niet relevant is.

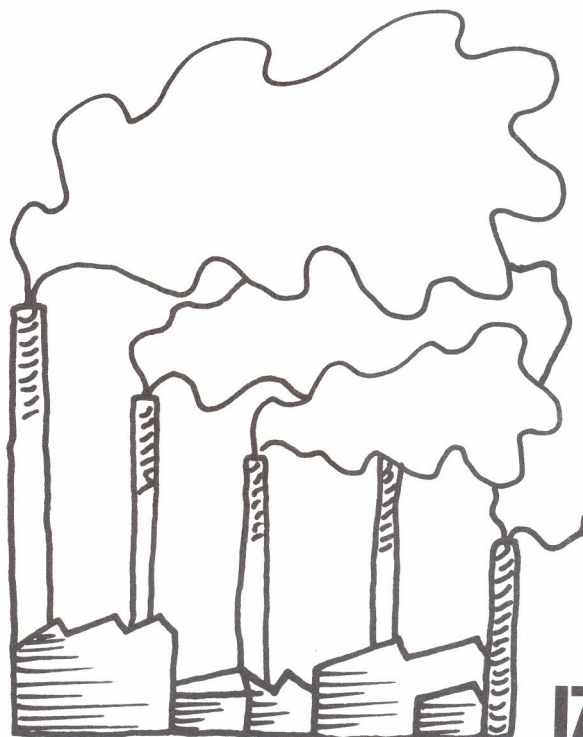
Veeleer is deze keuze schadelijk. De moeilijkheden van de landbouw in de kommunistische wereld, zijn spreekwoordelijk. Maar ook het kapitalistische grootgrondbezit is niet in staat om zowel de benodigde werkgelegenheid als de voedselvoorziening te verzekeren. De grond moet m.i. in handen worden gegeven van de mensen die haar bewerken. Deze mensen moeten door overheden en/of coöperaties gesteund worden met kennis, water (stuw-dammen), zaden, afvoer van produkten enz. enz. enz. Kreten als kapitalisme en kommunisme, beware men voor de warme, goedverzorgde, europese salon.

Hierbij wil ik nog even de aandacht vestigen op de nieuwste beschouwingen in het kommunistische én kapitalistische kamp, n.l. of het verschil tussen de twee systemen in wezen wel zo groot is, als we zelf denken (lees b.v. „the new industrial state”). Het probleem ligt m.i. niet meer oost-west maar noord-zuid.

Of beter gezegd, het probleem speelt tussen volkeren met en zonder industrieel apparaat. Alleen d.m.v. dit industriële apparaat, én het in de hand houden van de bevolkingsgroei, is een betere welstand te bereiken.

Met leuzen, kapitalistische of kommunistische, kan men alles doen; behalve magen vullen.

Gerard Mathôt

17

Wat ben jij er nou voor één? Je ouwehoert toch zo mooi over vrede, begrip hebben voor elkaar, over de luchtvervuiling, over kapitalisme enz. enz. Je scheldt op de maatschappij, die je verziekt vind. Maar kijk eens naar je zelf. Wat maak je er nou zelf van? Ben je nou zo geweldig? Je bent een salonkommunist, je bent doodgewoon een ouwehoer. Je lult wel mooi, maar je brengt er in de praktijk geen donder van terecht. Je praat over vrede. Je zegt: We moeten niet agressief zijn. We moeten niet vechten, zo iets is onmenselijks. Maar jij bent zelf agressief. Je probeert iets op te bouwen. Als een ander je daarbij bekongkureerd, probeer je hem opzij te drukken. Dat is ook al agressie. Als je diskussieert en je bent een keertje iets slimmer dan de ander, dan kat je hem af, zodat je de lachers op je hand krijgt. Dat is ook agressie. Je ouwehoert over begrip hebben voor elkaar. Maar hoe praat jij tegen zo'n stomme VVD'er (Hier zie je het al weer, je zegt stomme VVD'er voordat je naar hem geluisterd hebt). Je probeert die VVD'er bij voorbaat al af te katten. Als iemand zegt: Ik stem VVD, dan is hij bij voorbaat al een lul. Is dat nou begrip hebben voor elkaar?

Je ouwehoert prachtig over de luchtvervuiling. Het is allemaal zo waar wat je zegt. Maar je tuft op een brommer rond, omdat je te lui bent om te fietsen. Zo doe je dus ook mee aan de luchtvervuiling. Je rookt je vervuult je eigen longen, maar wat belangrijker is: iemand die bij je in de buurt zit, krijgt die vieze rook net zo hard naar binnen. Je vindt het tof als je een keer de auto van je vader mag lenen. Je hebt toch een fiets. Wees dan principieel en ga fietsen, ook al regent het. Regen is toch natuur. We moeten toch terug naar de natuur, zeg je vaak. Waar zijn nou je mooie praatjes. Noch zo iets. Je zegt dat je tegen het kapitalisme bent. Maar zelf bedrijf je het net zo hard, je helpt het zelfs in stand houden. Je koopt b.v. een jas, niet omdat je er een nodig hebt, maar omdat die oude zo vervelend is. Je wilt ook zo graag meedoen met de mode. Of je wilt een bepaalde image opbouwen. Mode en image is dat nu geen puur kapitalisme?

Je hebt die jas echt niet gekocht omdat je hem zo hard nodig had. Toch weet je dat er genoeg mensen zijn, die een jas echt nodig hadden. Je had het geld wat je voor die jas hebt uitgegeven, veel beter kunnen besteden. Je weet toch dat er zo'n hoop ellende in de wereld is. Je zegt het zelf, keer op keer: We moeten er iets aan gaan doen. We moeten bepaalde luxe opgeven, om de ander die in armoede leeft te helpen. Nou waar blijf je nou? We moeten dit, we moeten dat. Ja, als er maar een ander is die het doet. Als ik er zelf maar geen last van heb. De dingen die je zegt, zijn prachtig. Maar je brengt er zelf niets van terecht.

Moeilijk hè, verdomd moeilijk, dat humanist zijn.

Hans Nieuwland.

De Blauwbilgorgel.

De IK-figuur wordt van de verdrinkingsdood gered door de blauwbilgorgel. Deze laatste neemt hem mee naar zijn woning

Verhaal (2)

Hij woonde in een grot in een bergwand, die klein was voor de afmetingen van de bewoner. Maar hij had hem gezellig gemaakt door hier en daar wat veldbloemen neer te zetten.

Uit de wanden waren stenen banken uitgehouwen; in het midden diende een stenen verhoging als tafel.

Tot mijn verrassing viste hij ergens een stel kleren vandaan, die hij mij aanreikte. Op mijn verbaasde blik:

„Ik heb vroeger bij de mensen gewoond. Dit is er nog van over. Maar dat vertel ik je nog wel”.

Terwijl ik de kleren aantrok — ze pasten heel aardig — hernam hij: „Ik zou je iets te eten willen geven, maar ik lust alleen maar kworgel, en daarom heb ik niets anders in huis”. Nu had ik na mijn hachelijke avontuur een razende honger gekregen, en daarom informeerde ik, of kworgel dan niet voor mensen geschikt was.

„Het is erg voedzaam, maar de meeste mensen vinden het niet lekker”.

„Nou, om je de waarheid te zeggen: ik verga van de honger, dus als ik je niet ontrief . . .”

Razendsnel sprong hij naar een hoek van de grot en kwam terug met een houten kom vol voedsel, die hij mij met bevende klauwtjes overhandigde. De kworgel zag er uit als dikke spaghetti, maar het was stug en taai, en het had een sterke, bitter-zoute smaak. Niet lekker. Maar om zijn enthousiasme niet te frustreren at ik dapper door. Ik barstte trouwens van de honger.

Hij had zelf ook een portie genomen. En terwijl wij aten, begon hij weer: „Ik ben de blauwbilgorgel. Mijn vader was een porgel; mijn moeder was een kwormulan . . .”

„Ja”, vulde ik begrijpend aan, „Daar komen vreemde kinderen van!”

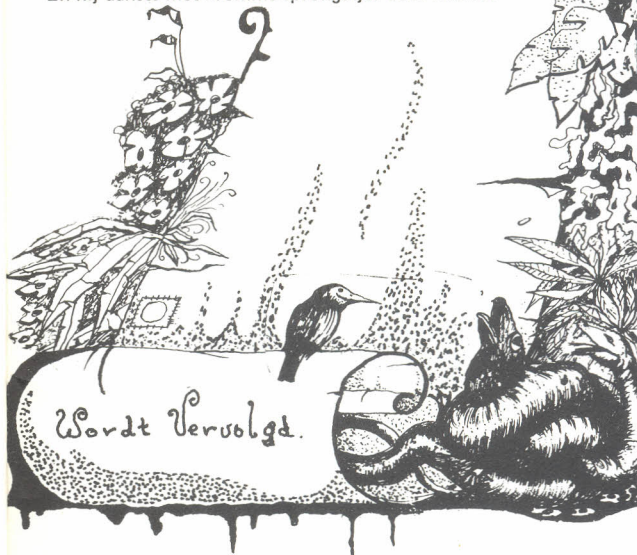
Stilte. Hij slikte hoorbaar, en staarde naar zijn kworgel. Toen trok hij zijn ogen dicht. Van onder naar boven.

Om de pijnlijke, lange stilte te verbreken, vroeg ik: „Heb je geen naam blauwbilgorgel?”

Hij scheen het niet te begrijpen: „Ik ben de blauwbilgorgel . . . De enige ter wereld, voor zover ik weet . . . Waarom zou ik een naam nodig hebben?”

„Maar ik vind blauwbilgorgel zo lang. Zal ik dan maar Sjors zeggen?”

Hij moest het even verwerken. Toen sprong hij opgewonden op: „Sjors!” riep hij uit. „Nu heb ik een naam! Sjors! Ik heet Sjors! Ik ben Sjors! O, alsjeblieft, vertel het de hele wereld: De blauwbilgorgel heet Sjors! !” En hij danste met kromme sprongetjes door het hol.

vervolg:

„IK” krijg droge kleren, eet kworgel, en noem de blauwbil gorgel Sjors.

Verhaal (3)

Al gauw bedaarde Sjors weer, en ik begon mijn nieuwsgierigheid uit te leven:

„Je hebt bij de mensen gewoond hè?” Hij knikte.

„Hoe kom je dan hier?”

Sjors ging zitten, en vertelde met zijn rochelende stem zijn levensgeschiedenis.

„Porgels en kwormulannen zijn schaars tussen de mensen.

Zo komt het, dat ik de enige blauwbil gorgel ben, die ooit onder de mensen geleefd heeft. Mijn ouders zorgden goed voor me, maar ze lieten me nooit naar buiten gaan. Zij moeten het ook moeilijk gehad hebben, en ik denk dat ze dat mij wilden besparen. Toen, in mijn derde levensjaar — ik was bijna volwassen — stierven zij kort na elkaar.

En toen — zijn stem stokte hier even — Toen veranderde alles. Ik moest voor mezelf zorgen. Dat had ik wel gekund, maar alle mensen meden me: Ze waren bang voor me, of ze lachten me uit, of ze plaagden me als ze wisten dat ik niet kwaadaardig ben.

Altijd was ik alleen. En als ik me alleen wilde vermaken, dan moest ik thuis blijven — tenminste: als ik rust wilde hebben. Als ik bijvoorbeeld naar de bioscoop wilde, dan bracht geen ouvreuse me naar mijn plaats. Trouwens, ik kon nooit gaan zitten, want ik paste nooit in een stoel.

Nergens paste ik in! — Hij hield even op. Ik zag, en hoorde hem slikken — Ik praat en denk, en doe als mensen; toch wilden ze me niet aanvaarden, omdat . . . Wat kan ik eraan doen, dat ik een blauwbil gorgel ben? ! Gewoon in een winkel. Iets kopen. De moedigste verkoper wilde nog wel eens te woord staan — als ze me daar tenminste kenden. Als ze me niet kenden, begonnen ze meestal om de politie te roepen.

En het ergste: Ik kon nergens werk krijgen. Nergens wilden ze me hebben. Maar ik heb geleerd! Ik kan lezen, schrijven, rekenen. Ja, ook schrijven! Hiermee! (Hij stak de korte voorpootjes met de drie-tenige klauwtjes in de lucht). En . . . ik ben sterk!

Uiteindelijk kreeg ik toch werk. In een steengroeve. Ik kon twee kiepwagens met stenen tegelijk naar boven trekken.

Maar ik . . . Nooit hebben ze me zo getreiterd als daar. Ik was meestal erg moe; in de schaftpauze al . . . En dan gooiden ze mijn kworgel in het zand. En . . . en . . . ze drukten sigarettenpeukjes uit tegen mijn achterwerk”. Hij sloeg zijn klauwtjes voor de ogen. Ik zag, hoe hij snikte. Met een nauwelijks hoorbare, snorkende stem vervolgde hij zijn verhaal:

„Ik heb het bijna twee maanden volgehouden. Toen heb ik er één een kopstoot verkocht . . . Maar die, die, die wilde met een mes tussen de uiteinden van mijn tond snijden, toen ik even lag te slapen. Ik denk, dat hij nou dood is . . .”

Sjors sprong op, en rende het hol uit.

(Wordt vervolgd)